

ХРОНІКА**МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР З ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПРОЕКТУ «ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ»**

28 квітня 2014 р. у Великому конференц-залі НАН України відбувся міжнародний семінар, присвячений обговоренню результатів виконання спільного німецько-українського проекту «Ландшафтне планування в Україні» (2010-2014), здійсненого фахівцями Інституту географії НАН України за підтримки Федерального Міністерства навколишнього середовища, охорони природи та безпеки ядерних реакторів Німеччини та Федерального відомства охорони природи Німеччини.

Учасниками заходу стали представники НАН України, відповідних міністерств (Міністерство екології та природних ресурсів, Міністерство економіки і торгівлі) та профільних установ («Діпромисто», «Держкомзем»), місцевих органів влади (Черкаська, Київська, Полтавська, Одеська обласні держадміністрації), Канівська районна держадміністрація, Степанецька сільська рада, вищих навчальних закладів (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, Вінницький державний педагогічний університет ім. М.Коцюбинського, Ужгородський національний університет, Черкаський національний університет ім. Б.Хмельницького), а також Берлінського технічного університету та інші.

У вітальному слові віце-президент НАН України, академік НАН України А.Г.Наумовець підкреслив значимість отриманого в ході проекту міжнародного досвіду, важливість імплементації механізмів та інструментів досягнення збалансованого розвитку як складової європейських та загальнолюдських цінностей, а також унікальність Черкащини – обраного модельного регіону.

Професор Берлінського технічного університету Ш.Хайланд у своїй промові від імені Федерального відомства з охорони природи, а також у доповіді як науковий консультант проекту розкрив особливості ландшафтного планування в Німеччині, бачення українських реалій, відзначивши неабиякі досягнення українських колег.

Проект виконано робочою групою Інституту географії НАН України (Є.О.Маруняк, С.А.Лісовський, О.Г.Голубцов, В.М.Чехній, Ю.М.Фаріон) на чолі з академіком НАН України Л.Г.Руденком. Він реалізований у вигляді ландшафтно-ї програми і планів для трьох рівнів – Черкаська область, Канівський район, Степанецька сільська рада та концепції Канівського біосферного резервату. Результати були представлені у двох презентаціях та у поширеному серед учасників семінару методичному виданні «Ландшафтне планування в Україні».

Цінними з точки зору продовження подібних робіт стали виступи представників Міністерства екології і природних ресурсів - заступника начальника департаменту охорони природних ресурсів та екомережі С.І.Губаря та заступника начальника департаменту заповідної справи І.Б.Іваненка, які відзначили важливість інструменту ландшафтного планування як для комплексного впровадження в Україні положень саміту в Ріо-де-Жанейро, так і для розв'язання конкретних завдань – обґрунтування і моніторингу схем регіональної екологічної мережі, проектів організації заповідних територій.

Заступник Академіка-секретаря Відділення наук про Землю, член-кореспондент НАН України О.М.Пономаренко наголосив на необхідності створення в Україні Комітету збалансованого розвитку з окремим блоком питань стосовно ландшафтного планування.

Проблематика територій, що потребують особливої охорони, була темою виступів фахівців з питань заповідної справи М.Г.Чорного (на прикладі Канівського природного заповідника) та заступника директора з наукової роботи Деснянсько-Старогутського національного парку Г.П.Степаненка.

Практичну корисність та проблеми інтеграції документів з ландшафтного планування окреслив у своєму виступі В.С.Болотов – заступник начальника управління містобудування та архітектури Черкаської обласної державної адміністрації, для якої була розроблена перша в Україні ландшафтна програма, передана користувачам у 2013 р. під час Інвестиційного форуму Черкащини.

Голова Всеукраїнської екологічної ліги Т.В.Тимочко наголосила на цінності концептуальних засад цього проекту, а також необхідності законодавчого закріплення ландшафтного планування, насамперед у Законі України «Про ландшафти».

Значну увагу було приділено проблемам і напрямам інтеграції територіального ландшафтного планування у процесі стратегічного планування в Україні (заступник директора з наукової роботи «Діпромисто» Ю.М.Палеха, головний архітектор проектів «Діпромисто» А.В.Айлікова, представник «Держкомзему» В.Т.Липський, начальник відділу ведення та реєстрації кадастрової інформації Київської обласної держадміністрації С.В. Хміль).

На важливості питань підготовки кадрів для здійснення відповідних розробок та практики управління, інновацій в освіті акцентували увагу професори П.Г.Шищенко, С.С. Поп, Г.І. Денисик, В.А. Пересадько,

доцент В.І.Новікова. Окремі аспекти впровадження ландшафтного планування в Україні прозвучали у виступах співробітників Інституту географії Є.І.Стеценко, Л.Ю.Сорокіної.

Матеріали рамкового ландшафтного плану Канівського району та ландшафтного плану Степанецької сільської ради були урочисто передані представникам адміністрацій: заступнику голови Канівської районної державної адміністрації Г.М. Москаленко та голові Степанецької сільської ради В.П. Ласкавій.

Набутий досвід та висловлені на семінарі пропозиції матимуть важливе значення для подальшої роботи в актуальному напрямі – впровадженні в Україні ландшафтного планування.

© Л.Г.Руденко, Є.О.Маруняк, 2014

РОБОЧА НАРАДА МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО - ДОСЛІДНОЇ ГРУПИ ЗА ПРОЕКТОМ «МІСЬКІ ПРОСТОРИ І МЕРЕЖІ»

У Будапешті (Угорщина) 21 – 25 травня 2014 р. відбулася п'ята робоча нарада з обговорення проекту «Міські простори і мережі». У цій нараді взяли участь представники Угорщини, України, Франції та Росії, з них 7 докторів географічних наук. Академічні установи були представлені інститутами географії НАН України, Російської АН, Угорської АН. Решту країн представляли наукові підрозділи університетів.

На першому засіданні було заслухано наукові доповіді з питань міського управління. У доповідях О.Б. Глезер (Інститут географії РАН) «Міські та сільські райони в межах міських муніципалітетів: особливості їх управління в Росії» і Л.Г. Руденка, І.Г. Савчука (Інститут географії НАН України) «Географічні проблеми адміністративного устрою українських міст» було порівняно моделі адміністративного управління містами у Росії та Україні.

У доповідях Е. Буліно (Вища нормальна школа Ліону) «Багаторівневість в управлінні як процес масштабування: нова парадигма для міського урядування?», З. Ковача і Б. Сабо (Інститут географії Угорської АН) «Багаторівневе управління постсоціалістичних міст: проблеми і конфлікти», М.В. Зотової «Стратегії розвитку міст на Північному Кавказі: конфлікти і спільні інтереси на федеральному, регіональному і муніципальному рівні» представлено досвід країн Європи з питань управління містами на різних рівнях. Під час обговорення було наголошено, що окремі спільні для всієї міської агломерації питання неможливо вирішити лише у рамках відповідних адміністративно-територіальних одиниць. Тому в країнах ЄС набули поширення добровільні асоціації різних низових одиниць управління територією, що об'єднують в єдине ціле всі складові міської агломерації для вирішення спільних проблем її розвитку.

На наступному засіданні було розглянуто заходи, які використовують різні міста Європи з метою вирішення окремих важливих питань їх розвитку. Вони були розкриті у доповідях: П. Тореза (Університет Гавра) «Управління транспортом у метрополітенських районах» (на прикладі Паризької агломерації), В.О. Колосова і О.І. Вендіної (Інститут географії РАН) «Москва: три основні питання управління міським господарством», Л. Кудруа де Лілль (Університет Ліону-2) «Місце і роль кооперативного житла у міському управлінні» (на прикладі міст Франції і Польщі), А.І. Трейвиша (Інститут географії РАН) «Міські просторові структури навколо Москви: підпорядкування і співробітництво», а також Е. Томаша «Будівельна діяльність під впливом метрополізації у міському районі Будапешта» та А. Ерош «Як я повинен вас називати? Конфлікти з приводу назв вулиць і громадських місць у Центральній та Східній Європі» (обидва - Будапештський університет).

Під час дискусії було обговорено широке коло питань управління містами, ролі і значення у цьому процесі місцевого самоврядування і держави, співвідношення регіональної і міської політики розвитку тощо.

Під час наукових екскурсій було продемонстровано досвід місцевих органів влади м. Будапешт щодо підтримання у належному стані різних частин міста, зокрема з відновлення та збереження культурно-історичної спадщини в його центрі, ознайомлено зі змінами у розміщенні житлової забудови у межах міської агломерації (багатоповерхової та садибного типу) та нових промислових, транспортно-логістичних, наукових, освітніх осередків.

Програма широкомасштабного відновлення окремих кварталів Будапешта відбувається за фінансової допомоги ЄС. Тут з успіхом реалізують французьку модель єдиного міста різних прошарків міського населення. Не менш важливим для України є позитивний досвід Будапешта з перетворення колишніх промислових кварталів на частини міста різного нового функціонального призначення.

Прийнято рішення про зосередження зусиль колег на проведенні порівняльних досліджень міст заходу і сходу Європи з метою виявлення їх спільних і самобутніх рис. Головним завданням на цей рік було визначено підготовку першого спільного бачення концептуальних проблем геурбаністики, що має бути остаточно узгодженим під час наступної зустрічі науково-дослідної групи у Гаврі.

© Л.Г. Руденко, І.Г. Савчук, 2014